

ភាគុណវក

ภาคผนวก I

แนวทางการกระจายความเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจสูมีภาค

ลักษณะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างภาคและระหว่างพื้นที่ต่างๆ มีมากขึ้น กิจกรรมการผลิตส่วนใหญ่รวมตัวกันอยู่ในภาคกลาง โดยเฉพาะบริเวณกรุงเทพมหานคร ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือกลับมีบทบาทหรือสัดส่วนของการผลิตและรายได้ประชาชาติลดลง ขณะเดียวกันลักษณะการเติบโตของชุมชนระดับเมืองขาดความสมดุลกันมากขึ้น กล่าวคือ ขนาดของประชากรและอิทธิพลของกรุงเทพมหานครได้ขยายตัวในอัตราที่เร็วกว่าเมืองอื่นในภาคต่างๆ มาก ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีขนาดประชากรในเมืองใหญ่กว่าเมืองที่สองคือ เชียงใหม่ถึง 50 เท่า ซึ่งมีว่าเป็นชุมชนระดับเมืองที่ไม่มีความสมดุลกันเป็นอย่างยิ่ง ทั้งหมดนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาโครงสร้างหลักของระบบเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานของประชากรคั่งคอกไปนั้น

ประการแรก โครงสร้างเศรษฐกิจและการผลิตของภาคต่างๆ ส่วนใหญ่ยังคงมี การเกษตรอยู่มาก กิจการอุตสาหกรรมและบริการยังไม่กระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคมากนัก และมีการจุกร่วมตัวกันอยู่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

ประการที่สอง ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรยังเป็น "ชุมชนแบบชนบท" อยู่ กล่าวคือประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยกว่าอยู่ละ 80% อาศัยอยู่ในชนบท การอพยพเคลื่อนย้ายประชากรที่ผ่านมายังเป็นการโยกย้ายถิ่นฐานจากชนบทหนึ่งไปสู่อีกชนบทหนึ่งเพื่อแสวงหาพื้นที่เพาะปลูกหรือที่ทำกินใหม่ การอพยพของคนชนบทเข้าสู่เมืองยังมีไม่มากนัก

ประการที่สาม การขยายตัวเติบโตของเมืองส่วนใหญ่ในบริเวณกรุงเทพมหานครเท่านั้น เมืองอื่นๆ ในส่วนภูมิภาคมีอัตราการเติบโตค่อนข้างช้ามาก ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองทั้งประเทศมีสัดส่วนคงที่หรือประมาณร้อยละ 16-17 ของประชากรทั้งประเทศเท่านั้น การเติบโตเฉพาะ กทม. นั้นสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการรวมตัวของกิจการอุตสาหกรรมที่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณ กทม. สร้างความแออัดคับคั่งให้แก่ กทม. ทวีมากขึ้นโดยลำดับ

ฉะนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดแนวทางที่จะกระจายความเจริญและกิจกรรมเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยได้คัดเลือกพื้นา "พื้นที่เฉพาะ 5 แห่ง" และ "พื้นที่ระบบเมือง" ในส่วนภูมิภาคให้เข้ามามีส่วนเสริมในการปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่ง กล่าวคือ ได้คัดเลือกพื้นที่เฉพาะแบบรายฝั่ง ทະ เลคานตะวันออกของอ่าวไทย ภาคตะวันตก บริเวณชายแดนของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อทำการเร่งพัฒนาเป็นกรุงเทพฯ ใน 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนในการแก้ปัญหาทางด้านความมั่นคงตามบริเวณชายแดนได้ด้วย ขณะเดียวกันได้กำหนดที่จะ "พัฒนาระบบเมืองหลักและเมืองรอง" ขึ้นในภาคค่างๆ ตลอดทั้งพัฒนากรุงเทพมหานครไปในลักษณะที่จะช่วยสร้างความสมดุล "ระบบเมือง" ได้ดีขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพื่อระนาดของประชากรในเมืองจะขยายตัวใน 10 ปีข้างหน้าในอัตราที่สูงกว่าที่แล้วมาก ฉะนั้น การวางแผนพัฒนาระบบชุมชนระดับเมืองนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง มีฉะนั้นแล้วจะมีการอพยพหลังไฟลเซากรุงเทพมหานคร สร้างความแออัดและความเสื่อมทรามทวีมากขึ้นกว่าปัจจุบันหลายเท่า

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ 5 แห่ง และการพัฒนาระบบเมืองหลักในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร มีดังนี้คือ

(1) พื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จะได้รับการพัฒนาให้เป็น "แหล่งอุตสาหกรรมหลัก" ของประเทศไทยในอนาคต ตามแผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมใน 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระจายอุตสาหกรรมไม่ให้ไปรวมตัวกันตามบริเวณกรุงเทพมหานคร และจะเป็นการพัฒนาภาคตะวันออกให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ผลยิ่งขึ้น

(2) พื้นที่เฉพาะในภาคตะวันตก โดยเฉพาะในเขตจังหวัดที่มีการผลิตอ้อยนำคาด และสับปะรดกระป่อง ตลอดทั้งภาคตะวันตก ที่มีการปรับเปลี่ยนจากการประมงและการท่องเที่ยวไปที่ธุรกิจตัวลง จะໄ้มการพัฒนาบูรณะขึ้นเป็นพิเศษ

(3) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จะได้มีการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการใช้และการบูรณะทรัพยากรที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ เป็นพิเศษ เพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรและแก้ปัญหาความยากจนตามบริเวณชายแดนด้วย

(4) พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการผลิตในบริเวณคั้งกล่าวให้กระจายมากขึ้น และจะพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนในลักษณะที่จะ

ให้ "หันหน้า" เข้าสู่ระบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีส่วนในการแก้ปัญหาด้านสังคมและเสริมสร้างความมั่นคงในบริเวณชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้น

(5) การพัฒนา "เมืองหลัก เมืองรอง และชุมชนชนบท" และการชลอกรายชาติ ทวารของกรุงเทพมหานคร มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาชุมชนระดับเมืองของประเทศไทยให้สามารถรองรับการขยายตัวของประชากรในเมืองที่จะมีมากขึ้นในระยะ 10 ปีข้างหน้า ให้มี "ระบบชุมชนระดับเมือง" ที่มีลักษณะสมดุลมากขึ้น และให้เมืองค้างา ในส่วนภูมิภาคได้มีบทบาทเป็นฐานเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมของภาคน้ำ ได้ด้วย โดยพยายามจะลดบทบาทและอิทธิพลของกรุงเทพมหานครลงในขณะเดียวกัน

ภาคผนวก II

นโยบายการพัฒนาเมือง*

สรุปแนวโน้มและประเด็นการเติบโตของชุมชนเมืองของประเทศไทย

ความเติบโตของชุมชนเมืองในระยะ 20 ปีที่ผ่านมาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ กล่าวคือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ คือมีประมาณร้อยละ 17.5 ของประชากรทั้งประเทศจำนวน 47 ล้านคน สาเหตุของการพัฒนาขยายตัวของเมืองยังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำนั้น เนื่องมาจากในระยะที่ผ่านมาประชากรในชนบทสามารถขยายเนื้อที่เพาะปลูกได้มากลดลง ฉะนั้นการอพยพเข้าเมืองจึงมีมาก แต่ในระยะหลังๆ นี้ เนื้อที่เพาะปลูกในชนบทไม่สามารถจะขยายได้อีกแล้ว ซึ่งจะมีผลลัพธ์คือให้ประชากรอพยพเข้าสู่เมืองมากยิ่งขึ้นใน 10 ปีข้างหน้า ดังนั้น การขยายตัวของเมืองจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคต

นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าปัญหาการขยายชุมชนเมืองยังขาดความสมดุล กล่าวคือ มีเมืองขนาดใหญ่อยู่เมืองเดียว คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรเพิ่มมากขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 52 ของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองทั้งประเทศในปี 2503 เป็นร้อยละ 63 ในปี 2523 และจะเห็นได้ว่า กทม. โตกว่าเมืองอันดับสอง คือ เชียงใหม่ ถึง 50 เท่าตัว จึงเป็นระบบเมืองที่ไม่สมดุลกันอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจจะเป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากโครงสร้างและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีลักษณะ "กรุงฯ" อยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งในปัจจุบันมีการผลิตเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 39 ของการผลิตของประเทศไทย กทม. จึงกลายเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของการค้า การเงินและการธนาคารในประเทศไทย มีลักษณะรวมตัวอยู่กับกรุงเทพมหานครแบบทั่วสิ่น นอกจากนี้ระบบขนส่งและการใช้พลังงานในกรุงเทพมหานครก็มีมากที่สุดและเป็นไปอย่างไม่ประทายด้วยสัญเสียงทางพลังงานอย่างมหาศาล เนื่องมาจากความแออัดคับคั่งของประชากรและกิจกรรมต่างๆ ในกรุงเทพมหานครดังที่กล่าวมาทำให้รัฐต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายอย่างมากในการให้บริการต่างๆ

* จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5

จากแนวโน้มที่ผ่านมาบังชี้ว่า หากแนวโน้มความเติบโตของชุมชนเมืองยังไม่ได้รับการปรับปรุงอย่างเป็นระบบให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคมากกว่าส่วนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้ว ความเจริญเติบโตและอิทธิพลของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะยังคงทวีมากขึ้น

ดังนั้น รัฐจำเป็นจะต้องมุ่งพัฒนาเมืองระดับต่างๆ ในส่วนภูมิภาค กล่าวคือ พัฒนาระบบเมืองหลัก เมืองรอง และชุมชนชั้นนำที่ประสานกัน เพื่อเป็นฐานรองรับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต และสักดิ้นการอพยพของประชาชนในชนบทเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ในขณะเดียวกันชุดความเติบโตและอิทธิพลทางเศรษฐกิจของ กทม. ลง จึงมีนโยบายที่จะสร้างฐานอุตสาหกรรมหลักให้เป็นทางเลือกในบริเวณชายฝั่งภาคตะวันออกขณะเดียวกันพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑลไปในทิศทางที่จะมีส่วนเสริมนโยบายการกระจายการเจริญเติบโตไปสู่ภูมิภาคด้วย

ก. การพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1. ปัญหาและประเด็นการพัฒนา

เนื่องจากกรุงเทพมหานครยังคงลักษณะเป็นเมืองเอกขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศไทย กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางธิหารราชการ การค้า การธนาคาร และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สุด ทั้งมีบริการพื้นฐานต่างๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในมาตรฐานสูงกว่าเมืองอื่นๆ จึงมีพลังดึงดูดทางเศรษฐกิจสูง มีผลให้ภาคและเมืองส่วนใหญ่พกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรุงเทพมหานคร และยังเป็นแรงดึงดูดให้ประชาชนจากชนบทดินร่นอพยพเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

1.1 ความแออัดคับคั่งและการขยายตัวของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เนื่องมาจากการอพยพเข้ามาทำงานทำในแหล่งอุตสาหกรรม และการใช้ที่ดินอย่างไม่มีระเบียบ ไม่มีประสิทธิภาพ เพราขาดผังเมืองที่จะมาใช้คุณคุณ จึงทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความแออัดคับคั่งจนเกิดปัญหาจราจรติดขัด สิ่งปลิ้งพลั้งงานและเกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ตามมา เช่น น้ำท่วม และระบบสาธารณูปโภคที่ไม่ทัน ผลกระทบเป็นพิษ

บริการสาธารณะ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซึ่งไม่สามารถจัดบริการได้เพียงพอ ตลอดจนขาดแคลน ที่อยู่อาศัย แหล่งเรียนรู้

1.2 รูปแบบในการพัฒนากรุงเทพมหานครยังไม่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียว กัน เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการพื้นฐานในกรุงเทพมหานครต่างมีแผนงาน และโครงการเป็นเอกเทศของตนเอง ทำให้ขาดความร่วมมือในการประสานงานและการ ปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานด้วยกันเอง เพราะต่างก็มีอำนาจหน้าที่ เป็นอิสระไม่เชื่อมกันและ มีงบประมาณดำเนินโครงการได้โดยตรง ทั้งกรุงเทพมหานครเองก็ไม่มีอำนาจที่จะประสาน งานให้เป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ได้ มีผลให้หน่วยงานต่างๆ ทำงาน ซ้ำซ้อนกันและขาดประสิทธิภาพ นอกจ้านี้การแก้ไขปัญหาของกรุงเทพมหานครที่ผ่านมาก็มุ่งที่ กรุงเทพมหานครจุดเดียว โดยมิได้คำนึงถึงบทบาทของเมืองที่อยู่โดยรอบ ซึ่งสามารถที่จะ เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาด้วย จึงทำให้การควบคุมการขยายตัวของประชากรและ ความเจริญของกรุงเทพมหานครในรูปแบบของการพัฒนาที่จำกัดอยู่เพียงด้านเดียวไม่ประสบผล และรัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมากในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของกรุงเทพมหานคร ตลอดมา

1.3 นโยบายการชลอกรายการขยายตัวของกรุงเทพมหานครยังไม่เกิดผลในทาง ปฏิบัติ เนื่องจากการประสานงานในระดับนโยบายของรัฐยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะขับเคลื่อน แนวทางให้หน่วยงานปฏิบัติคือเป็นหลักในการดำเนินงานได้ ดังนั้น โครงการพัฒนาที่เกิดขึ้น ในกรุงเทพมหานครที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จึงเป็นโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่อยู่ในความ รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเท่านั้นและเป็นการรายๆ แหล่งปัญหาจากบริเวณนั่นไปสู่อีก บริเวณนั่นมากกว่าจะเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาว โดยเฉพาะโครงการลงทุนขนาดใหญ่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลกระทบของการพัฒนาในทุกๆ ด้านที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งระบบ เช่น โครงการสร้างสนามบินพาณิชย์แห่งที่สอง ซึ่งมีแหล่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมาก ทำให้ยากแก่การที่จะควบคุมการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา เนื่องจากอิทธิพลของกรุงเทพมหานครสามารถเผยแพร่ขยายเข้าครอบคลุมได้โดยง่าย และจะ เป็นการสนับสนุนให้เกิดความเจริญและอัคคีภัยในกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้นด้วย การ กำหนดแหล่งที่ตั้งคังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวางแผนทางป้องกันผลกระทบซึ่งจะมี ต่อการขยายตัวของกรุงเทพมหานครด้วย

1.4 บทบาทของเอกชนยังมีได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจัง
เนื่องจากขาดการซักจุ่งจากรัฐในการที่จะสนับสนุนให้เอกชนซึ่งมีศูนย์พลังหรือพัฒนาการเข้ามาร่วม
ลงทุนปรับปรุงกรุงเทพมหานคร ในกิจกรรมสาธารณะโดย สาธารณะที่เอกชนสามารถลงทุน
เองได้ จึงทำให้ไม่สามารถประดียดการลงทุนในกรุงเทพมหานครเพื่อนำงบประมาณไปพัฒนา
ในส่วนท้องถิ่นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

1.5 บัญญัติยกจนในเมือง เนื่องจากจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครได้
ทวีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินขีดความสามารถที่จะให้มีการในด้านต่างๆ ได้อย่าง
เพียงพอ ประชากรส่วนหนึ่งซึ่งมีฐานะยากจนถึงขาดแคลนที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะผู้อพยพเข้า
มาจากการต่างด้วยความต้องการที่ต้องการที่อยู่อาศัยในแหล่งที่ดินที่มีอยู่น้อยและได้งานทำในลักษณะ
ชั่วคราว ต้องเข้าไปอาศัยอยู่ในแหล่งสลัมและแหล่งเสื่อมโทรม เกิดปัญหาความแออัดมากยิ่ง
ขึ้น และเมื่อประสบภัยภาวะภัยธรรมชาติซึ่งสูงในกรุงเทพมหานคร เช่นนี้ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ
ตามมา

จึงมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องมุ่งชลของการขยายตัวของประชากร และลดอัตราผล
ทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร โดยให้รูปแบบของการพัฒนากรุงเทพมหานครเพียงรูป
แบบเดียว คือ "การพัฒนารายได้ผังเค้าโครงกรุงเทพมหานครและปริมณฑล" และสนับสนุน
ให้เมืองในเขตปริมณฑลมีส่วนแบ่งเบ้าภาระของกรุงเทพมหานครและการกระจายความเจริญ
ออกไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาเมืองหลัก เมืองรอง ในภาคต่างๆ และการพัฒนาบริเวณชาน
เมืองและชานเมืองที่ต้องการให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักแหล่งใหม่ในอนาคต อันจะเป็นผลให้การพัฒนา
เมืองมีความสมดุลยิ่งขึ้น

2. เป้าหมายการพัฒนา

2.1 พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด
สมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร โดยเน้นการควบคุมกิจกรรมและการ
ใช้ประโยชน์ที่ดิน ตลอดทั้งการพัฒนาพื้นที่ 5 จังหวัด ให้มีบทบาทในการรองรับการกระจายการ
ผลิตและเป็นที่พักอาศัยที่จะกระจายออกมายังกรุงเทพมหานครได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยสกัดกั้นการ
อพยพของประชากรที่มุ่งเข้าสู่กรุงเทพมหานครในอีกทางหนึ่ง

2.2 เป้าหมายประชากร กำหนดให้มีจำนวนประชากรไม่เกิน 6 ล้านคน ในกรุงเทพมหานคร และใน 5 เมืองปริมณฑล ให้มีจำนวนประมาณ 2.3 ล้านคนภายในปี 2529 รวมทั้งหมดเป็นเป้าหมายประชากร 8.3 ล้านคน สำหรับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. แนวโน้มราย

3.1 มุ่งพัฒนาระบบเมืองขึ้นในภาคต่างๆ มิให้กระจุกตัวเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ต่อไปอีก โดยให้มีการกระจายประชากรและกิจกรรมไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ และมีการกำหนดเมืองหลัก เมืองรอง ชุมชนชนบท และแหล่งอุดหนุนที่ต้องรับไว้ ขณะเดียวกันจะต้องเน้นการขยายกรุงเทพมหานคร ให้เป็นเพียงศูนย์กลางด้านวัฒนธรรม การบริหารประเทศ การบริการ และการผลิตเฉพาะที่ต้องใช้แรงงานระดับฝีมือและเทคโนโลยีขั้นสูงเท่านั้นในอนาคต

3.2 ทำการประสานงานปรับปรุงกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามผังเค้าโครง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยยึดหลักในการกระจายกิจกรรมเศรษฐกิจไปสู่ชุมชนหลักในเขตปริมณฑลทั้ง 5 จังหวัด คือ สุนทรปราการ พุทธศาสนา นนทบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ให้สามารถเป็นฐานการจ้างงาน และมีให้ประชาชัชนในเขตปริมณฑลเดินทางเข้ามาทำงานและบริการในกรุงเทพมหานคร ผังเค้าโครงฯ จะให้กรุงเทพมหานครเป็นแกนกลางในการประสานการปรับปรุงกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านบริการสาธารณูปการและสาธารณูปโภค ของเมืองให้หยุดแค่เขตพื้นที่สีเขียวรอบเมือง ตลอดจนปรับโครงสร้างระบบการขนส่งทุกประเภท และระบบป้องกันน้ำท่วมให้สนับสนุนผังเค้าโครงฯ ดังกล่าว

3.3 จัดบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการทางสังคมที่จำเป็นให้แก่ประชากรยากจนที่อาศัยอยู่ในเมืองให้เพียงพอ โดยในระยะแรกควรเน้นการจัดทำที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเรือนยอดมีสำคัญ

3.4 กำหนดให้มีองค์กรพิเศษและกฎหมายข้อบังคับ เพื่อดำเนินงานพัฒนากรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลตามผังเค้าโครงฯ ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีอำนาจในการประสานงานระหว่างจังหวัดทั้ง 5 ในเขตปริมณฑลกับกรุงเทพมหานคร รวมถึงการสนับสนุนให้มีการเน้นการจัดเก็บอัตราค่าตอบแทนที่คุ้มค่าลงทุนในการจัดบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของรัฐให้แก่ประชากรในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล และสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนในการ

การลงทุนและการจัดการบริการทางสาธารณูปการของเมืองส่วนใหญ่คือ โดยรัฐจะมุ่งเน้น
เบ้าภาระในลักษณะกึ่งอุตสาหะเฉพาะโครงการที่มีผลโดยตรงต่อคนจนในเมือง

4. มาตรการการพัฒนา

4.1 เร่งโดยอย่างรวดเร็วและกระจายกิจกรรมบางประเภทให้ออกไปอยู่ในส่วนภูมิภาค และ¹
จำกัดการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมหลัก ตลอดจนการลงทุนในโครงการพัฒนา²
ชนิดใหญ่ของรัฐ อาทิ เช่น การลงทุนเพื่อการขยายสถานที่การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยใน กทม.
และปริมณฑล เป็นตน

4.2 สันบสนุนการพัฒนาพื้นที่ชัยฝั่งทะเลภาคตะวันออก เพื่อให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม³
หลักแห่งใหม่ของประเทศไทย และเป็นฐานรองรับทางด้านแรงงาน ตลอดจนการกระจายการพัฒนา⁴
ออกจากการกรุงเทพมหานคร ให้อย่างเป็นระบบสอดคล้องกัน เพื่อการพัฒนาพื้นที่ริเวอร์ไซด์⁵
ทะเลตะวันออกจะมีส่วนลั่นทั่วทั่วทุกภาค ไม่ใช่แค่กรุงเทพมหานครมาก และจะเป็นการกระจายแหล่ง⁶
สร้างงานออกไปจากกรุงเทพมหานคร ที่สามารถช่วยเบี่ยงเบนการอพยพของประชากรเข้า⁷
กรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดี

4.3 สันบสนุนให้มีการวางแผนเมืองรวมและผังเมืองเมืองเฉพาะให้แก่กรุงเทพมหานคร⁸
และชุมชนหลักในเขตปริมณฑล โดยยึดผังเค้าโครงกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลเป็นแนว⁹
การวางแผนเมืองคั่งกล่าวต่อไป และกำหนดให้มีมาตรการประกอบผังเค้าโครงฯ โดยแบ่งออก¹⁰
เป็น 2 ระดับดังนี้

(1) ผังเค้าโครงระดับภาค ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัดของกรุงเทพมหานคร¹¹
และปริมณฑล กำหนดให้มีพื้นที่เกษตรกรรมล้อมรอบพื้นที่ชุมชนหลักในเขตปริมณฑล และมีพื้นที่¹²
สีเขียวซึ่งคือเนื้องอกพื้นที่เกษตรกรรมล้อมรอบเมืองศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร เพื่อควบคุมการ¹³
ขยายตัวของเขตเมืองมิให้ชุมชนขยายตัวไปในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้¹⁴
จะพัฒนาชุมชนหลักในเขตปริมณฑลให้เป็นศูนย์สมมูล์ในตัวเอง ซึ่งเป็นศูนย์ชุมชนที่มีแหล่งสร้าง¹⁵
งานอยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อรองรับการกระจายตัวของประชากรจากกรุงเทพมหานคร ขณะเดียวกัน¹⁶
ก็จะจัดโครงข่ายบริการขึ้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่จำเป็นให้เชื่อมโยงศูนย์กลางเมืองต่างๆ ใน¹⁷
เขตปริมณฑล เพื่อลดปริมาณการจราจรให้ผ่านกรุงเทพมหานครน้อยที่สุด

(2) ผังเค้าโครงระดับเมืองศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร ชื่งคลุมดึงบริเวณพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี กำหนดให้มีพื้นที่ล็อตเชี่ยวชาญจะประกาศให้เป็นเขตเกษตรและเขตป้องกันน้ำท่วมล้อมรอบ และจัดระบบการใช้ที่ดินเป็น 2 บริเวณคือ เพื่อเป็นแนวทางในการขึ้นนำการจัดบริการค้านสาธารถยนต์โภค สาธารถยนต์การ ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับการควบคุมการใช้ที่ดิน ตลอดจนกำหนดโครงการขยายระบบการระบายน้ำรอบเมือง เพื่อป้องกันน้ำท่วมและจัดระบบการระบายน้ำสายหลักให้มีระบบชันส่งมวลชน ระบบถนนวงแหวนรอบเมือง ระบบเส้นทางรถไฟฟ่อนล่าง และสถานีขนส่งสินค้าชานเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรที่แออัดคับคั่ง

4.4 จัดระบบชันส่งมวลชนในบริเวณศูนย์กลางชุมชนหนาแน่น เพื่อให้มีการจราจรคล่องตัวและประหยัดพลังงาน โดยพิจารณาถึงระบบชันส่งมวลชนระหว่างเมืองรอบนอกอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วย โดยเฉพาะในภาคกลางและบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักแห่งใหม่

4.5 ส่งเสริมการใช้ระบบการขนส่งทางรถไฟและทางน้ำให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อจากทางรถไฟสายตะวันออกของกรุงเทพมหานครบริเวณเขตคลองกรังนัง อ้อมลงทางใต้เลี้ยวไปตามแนววงแหวนรอบนอก มาเชื่อมกับทางรถไฟสายตะวันตกบริเวณเขตบางขุนเทียนและคลองชั้น เพื่อให้ระบบชันส่งทางรถไฟที่ไม่จำเป็นต้องผ่านใจกลางเมืองสามารถอ้อมผ่านบริเวณจราจรคับคั่งได้ อันเป็นการช่วยแก้ปัญหาระบายน้ำที่ทางหนึ่งค่วย ส่วนการขนส่งทางน้ำควรส่งเสริมที่สมุทรปราการ สมุทรสาคร และบริเวณแม่น้ำบางปะกงที่ติดต่อกับเขตปริมณฑลระดับภาค

4.6 จัดคงสถานีขันส่งรถบรรทุกสินค้าและตลาดกลางใจบริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานคร เพื่อมีให้บริการหุ้นสินค้าเข้าสู่เขตจราจรคับคั่งภายในบริเวณศูนย์กลางชุมชนกรุงเทพมหานคร โดยส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างสถานีขันส่งรถบรรทุกสินค้าดังกล่าวตามบริเวณชานเมือง

4.7 ให้มีการศึกษาผลกระทบของการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากการพัฒนาสามมิติแห่งที่ส่อง พร้อมทั้งวางแผนการการป้องกันภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

โดยคำนึงถึงความสอดคล้องดอนนโยบายการกระจายความเจริญออกไปสู่ส่วนภูมิภาค และการชลของการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร

4.8 เร่งรัดปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย การป้องกันอากาศเสียและเสียงรบกวน

4.9 เน้นการปรับปรุงกิจการสาธารณูปโภคในกรุงเทพมหานครให้สามารถเลี้ยงคนเองได้ โดยกำหนดการจัดเก็บอัตราค่าบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ตลอดจนมาตรการการเก็บภาษีในบริเวณที่มีความคุ้มค่าขยายตัวของชุมชนให้เหมาะสม เพื่อชักนำให้การลงทุนก่อสร้าง "ไอออด" ไปสนับสนุนยกระดับชุมชนกรุงเทพมหานคร

4.10 จัดตั้งองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบให้รูปแบบการพัฒนากรุงเทพมหานครสามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง องค์กรนี้ควรจะมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ ตลอดทั้งการประสานการดำเนินงานพัฒนา ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนองค์กรอิสระของเอกชน

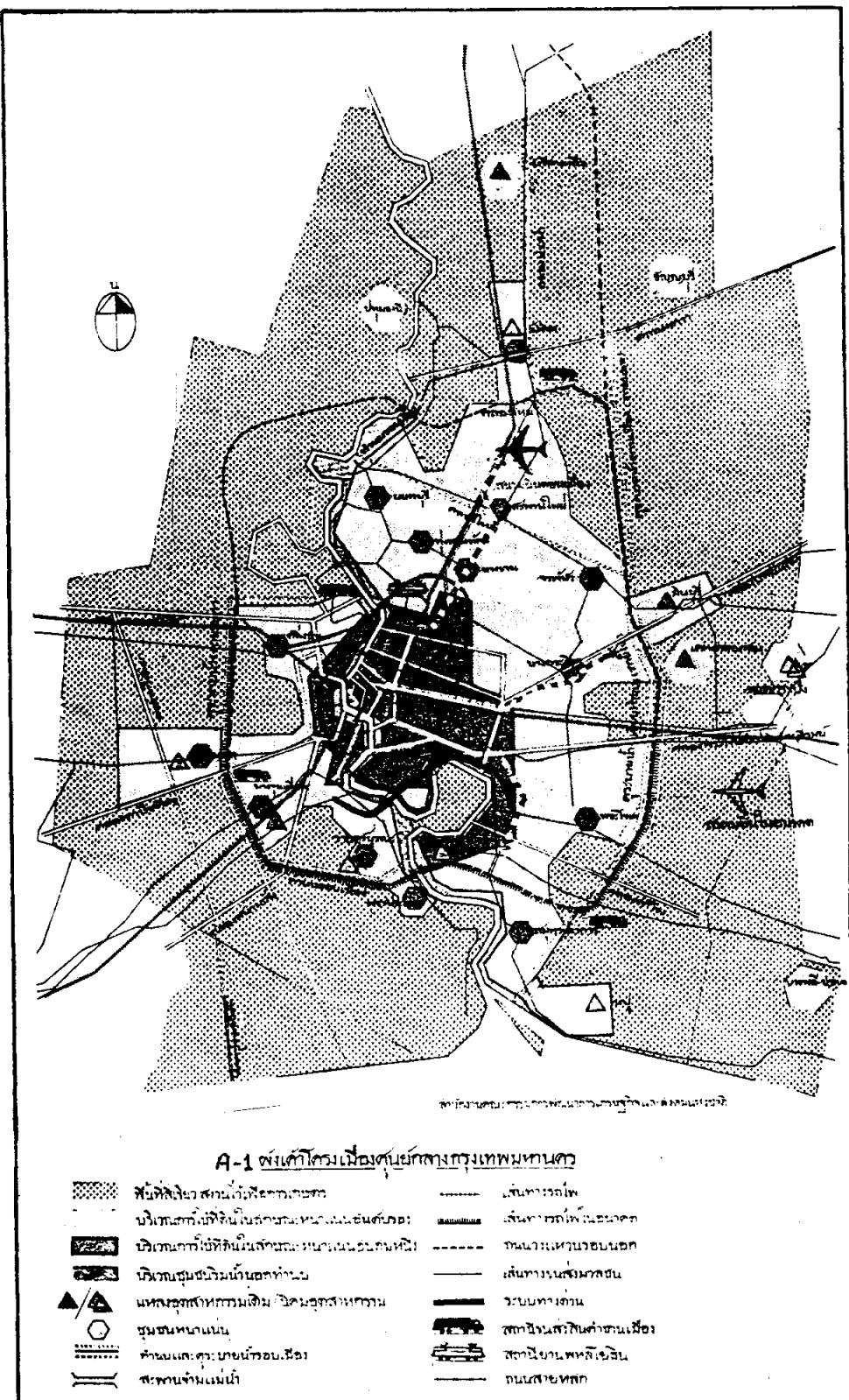
4.11 ปรับปรุงระบบเบี่ยงชัวงคันและกฎหมายที่ล้าหลังให้สามารถสนับสนุนการปรับปรุงกรุงเทพมหานคร เช่น กฎหมายผังเมือง การควบคุมการจัดสรรที่ดิน การควบคุมอาคาร ฯลฯ กฎหมาย ปรับปรุงบูรณาหารองค์ ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร รวมทั้งระบบเบี่ยงชัวงคันทางการเงินด้วย

4.12 จัดให้มีการรณรงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกับทางราชการในการ บำรุงรักษาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร ควบคู่ไปกับการแก้ไขกฎหมายระเบี่ยงชัวงคัน

ข. การพัฒนา "เมืองหลัก" ในส่วนภูมิภาค

1. ปัญหาและประเด็นการพัฒนา

1.1 เมืองหลักในส่วนภูมิภาคยังไม่มีฐานทางเศรษฐกิจพอที่จะรองรับแรงงานในภาคเอกชน เนื่องจากโครงสร้างการผลิตแคม อุตสาหกรรมและธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจ

อุตสาหกรรมขนาดย่อม การให้สิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมการลงทุนในส่วนภูมิภาคยังไม่ได้ผล และไม่สามารถคงคุณภาพอุตสาหกรรมให้กระจายออกไปสู่ส่วนภูมิภาคได้

1.2 ขาดแคลนบริการพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเมือง เป็นอุปสรรค ต่อการที่จะคงคุณภาพอุตสาหกรรมและกิจกรรมต่างๆ ให้ไปอยู่ในเมืองหลัก ทั้งนี้รวมถึงระบบ การป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำขาดแคลนบริการประปาที่เพียงพอในการอุปโภคบริโภคของ ประชาชนและอุตสาหกรรม ขาดแคลนบริการสื่อสารและโทรคมนาคม โดยเฉพาะบริการโทรศัพท์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้า และบริการของเมืองหลัก ต่างๆ ในส่วนภูมิภาค

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองยังไม่เหมาะสม คือเป็นการใช้ที่ดินในเมืองอย่าง ไม่เป็นระเบียบและประปันกัน ไม่มีผังแบ่งคับคุมในการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมือง นอกจากนี้ เชคเทศบาล เมืองหลักบางเมืองไม่ตรงความเป็นจริง คือ ไม่ขยายให้ทันกับการขยายตัวของ ชุมชนและความเจริญทางเศรษฐกิจของเมือง และเทศบาลเองก็ไม่อาจเพิ่มฐานรายได้จากเชค เทศบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำมาพัฒนาบริการพื้นฐานต่างๆ ให้เพียงพอได้

1.4 ปัญหาฐานะการคลังห้องกิ่นมีจำกัดและการบริหารงานของเทศบาลยังขาด ประสิทธิภาพที่คือ พัจจุบันเทศบาลมีรายได้น้อยและขาดกำลังคนที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ที่จะให้บริการสนองความต้องการของประชาชนในเมือง ทั้งไม่อาจขยายบริการพื้นฐานต่างๆ ได้อย่างจริงจัง

2. เป้าหมายการพัฒนา

2.1 พื้นที่เป้าหมาย ได้กำหนดเมืองหลักที่ 5 เมือง คือเมืองเชียงใหม่ เมือง ขอนแก่น เมืองนครราชสีมา เมืองชลบุรี และเมืองสงขลา-หาดใหญ่ ที่ต้องเร่งพัฒนาอ่อนน้อม มาจากแผนฯ 4 ให้สำเร็จผล ส่วนอีก 6 เมือง คือ เมืองพิษณุโลก เมืองนครสวรรค์ เมืองอุตรธานี เมืองราชบุรี เมืองสุราษฎร์ธานี และเมืองภูเก็ตนั้น จะเริ่มให้เตรียมการพัฒนาต่อไป

2.2 กำหนดเป้าหมายขนาดประชากรในเมืองหลัก 5 เมือง ใหม่จำนวนระหว่าง 150,000-300,000 คน ภายในปี พ.ศ.2529 และมุ่งให้สวัสดิการที่จำเป็นแก่กลุ่มประชาชน ที่ยากจนในเมืองเหล่านี้ด้วย

3. แนวนโยบาย

3.1 เร่งสร้างฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมให้แก่เมืองหลักให้เป็นแหล่งจ้างงานโดยพัฒนาอุตสาหกรรม การค้า และบริการที่เน้นการใช้แรงงานและวัสดุคงของท้องถิ่น และเร่งรักพัฒนาการเกษตรในชนบทล้อมรอบเมืองหลักควบคู่กันไป

3.2 พัฒนาบริการทางสังคมของเมืองหลักให้เพียงพออย่างขึ้น โดยเร่งปรับปรุงเหลาสื่อโทรทัศน์ที่อยู่อาศัยของประชาชนมากจนในเมืองหลัก และจัดสร้างการเคหะแก่ประชาชนที่มีรายได้น้อยในเมือง ขยายบริการศึกษาระดับต่างๆ ให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น และให้บริการด้านสาธารณสุขเพื่อให้เมืองหลักเป็นศูนย์การศึกษาและการรักษาพยาบาลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3 เร่งพัฒนาการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการชนบทพื้นฐานให้แก่เมืองหลักเป็นลำดับแรก เพื่อให้สามารถสนับสนุนความต้องการของอุตสาหกรรมและบริการที่มีมากขึ้นในเมืองหลัก

3.4 เร่งควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงเขตเทศบาลเมืองหลักต่างๆ โดยยึดเขตความเจริญทางเศรษฐกิจแทนเขตการบริการที่กำหนดไว้เดิม

3.5 ปรับปรุงฐานะการคลังและบริหารงานพัฒนาของเทศบาลเมืองหลักให้มากขึ้น และรับรู้จากผู้นำท้องถิ่นที่ต้องสนับสนุนทางการเงิน การคลัง เป็นกรณีพิเศษในระยะแรก เพื่อเสริมสร้างฐานะการคลังท้องถิ่นให้มีพอกขยายบริการพื้นฐานของเมืองให้ได้ ซึ่งจะต้องใช้เงินจำนวนมากในระยะแรก

3.6 สร้างเอกลักษณ์เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนในเมืองหลัก

4. มาตรการการพัฒนา

4.1 ค้านเสริมสร้างทบทวนและกิจกรรมที่สำคัญของเมืองหลัก เพื่อให้เป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของเหล่าภาค มีดังนี้

(1) เมืองเชียงใหม่ พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของภาคเหนือ ตอนบน โดยการชูงานพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่งเสริมอุตสาหกรรมหัตถกรรมและอุตสาหกรรม

การเกษตรที่ใช้วัตถุคิมในห้องถิน ซึ่งไม่มีผลต่อสภาวะแวดล้อมเป็นพิเศษ ส่วนอุตสาหกรรมส่งออกให้พัฒนาบริเวณเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมดังกล่าว

(2) เมืองขอนแก่น พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ ศูนย์กลางการบริหารราชการและการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้วัตถุคิมในห้องถิน อุตสาหกรรมเทคโนโลยีจากกรุงเทพมหานคร และอุตสาหกรรมบริการต่างๆ

(3) เมืองคราชสีมา พัฒนาให้เป็นศูนย์บริการขนส่งสินค้าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากที่ทำเลที่ตั้งได้เปรียบ คือเป็นหน้าด่านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้วัตถุคิมในห้องถิน และอุตสาหกรรมบริการต่างๆ ซึ่งจะได้ประโยชน์และเชื่อมโยงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เพราะมีทางหลวงตัดต่อจากนครราชสีมาตรงมายังท่าเรือสัตหีบ และเขตอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกอยู่แล้ว

(4) เมืองชลบุรี พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการขนส่ง การค้าและบริการของภาคตะวันออกในระยะ 5 ปี ข้างหน้า และในระยะยาวจะมีบทบาททางด้านการค้าและบริการต่อไป เมื่อมีการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมพื้นฐานในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ขณะเดียวกันในเมืองชลบุรี ส่งเสริมอุตสาหกรรมห้องเที่ยว อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุคิมในห้องถิน และอุตสาหกรรมบริการต่างๆ เป็นสำคัญ

(5) เมืองสังขลา-หาดใหญ่ พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจของภาคใต้ให้เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยพัฒนาเมืองสังขลาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวส่งเสริมสินค้าอุปโภคบริโภคที่สำคัญ และพัฒนาเมืองหาดใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง การค้าและบริการ ส่งเสริมอุตสาหกรรมห้องเที่ยว และพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกและอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุคิมในห้องถิน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้ยางพารา อุตสาหกรรมประมง และอุตสาหกรรมการส่งกำลังบrawn การชุดเจ้าก้าชและน้ำมันในอ่าวไทยตอนล่างด้วย

4.2 ขยายฐานเศรษฐกิจของเมืองหลักให้เป็นแหล่งจ้างงาน แรงงานอุตสาหกรรมและรูปแบบการเกษตรและธุรกิจการค้า และอุตสาหกรรมบริการขนาดย่อมอื่นๆ ในเมืองหลัก ให้สามารถสนับสนุนการเกษตรในชนบทล้อมรอบควบคู่กันไป โดยรัฐจะดำเนินมาตรการส่งเสริมดังต่อไปนี้

(1) เร่งจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเมืองหลักที่เหมาะสม คือ เมืองสังขละ-
หากใหญ่ เมืองชลบุรี และเมืองเชียงใหม่-ลำพูน และจัดตั้งยานอุตสาหกรรมในเมืองหลักอื่นๆ
เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมขนาดย่อมอีกทางหนึ่ง โดยกำหนดบริเวณที่เหมาะสม
และมีบริเวณที่เหมาะสมและมีบริการพื้นฐานด้านๆ อยู่ด้วยแล้วขึ้นเป็นยานอุตสาหกรรม

(2) พัฒนาระบบสินเชื่อระยะปานกลางและระยะยาวให้แก่อุตสาหกรรมใน
เมืองหลัก โดยการจัดตั้งธนาคารในภูมิภาคขึ้นในเมืองหลัก เพื่อพัฒนาระบบการเงินขึ้นในแต่
ละภาค และลดอัตราดอกเบี้ยของระบบธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครที่มีสาขาในส่วนภูมิภาค

(3) ขยายบริการทางวิชาการให้แก่อุตสาหกรรมและกิจกรรมต่างๆ ในทุก
เมืองหลัก รวมถึงการให้ความรู้ด้านการจัดการและการตลาดแก่ผู้ประกอบการขนาดย่อม
ตลอดจนดำเนินการฝึกอาชีพและพัฒนาแรงงานฝีมือเพื่อเพิ่มคุณภาพของแรงงานในเมืองหลัก
ต่อไป

(4) พัฒนาระบบตลาดของเมืองหลักให้เชื่อมโยงไปสู่ผู้บริโภคในชนบท
ขณะเดียวกันส่งเสริมอุตสาหกรรมรับซ่อมการผลิตขึ้นในเมืองหลักตามลักษณะวัตถุคิมและความ
ได้เปรียบของแต่ละภาคขึ้น

(5) รับมือการให้สิทธิประโยชน์แก่การลงทุนในบริเวณกรุงเทพมหานครและ
เขตปริมณฑลบางส่วน ได้แก่ บริเวณจังหวัดสมุทรปราการ และปทุมธานี โดยใช้มาตรการยกเลิก
ระยะปลดภาษีและสิ่งจุงใจทางการคลังอื่นๆ พร้อมทั้งปรับปรุงเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่
อุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคและในเขตส่งเสริมการลงทุนที่กำหนดไว้ให้แก่ เมืองหลักด้วย โดย
มุ่งให้ความสำคัญแก่การลงทุนที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องทุนแรง การลงทุนที่ใช้จัดจ้างการ
ผลิตในประเทศและห้องถูมีมากกว่ามีจัดจ้างการผลิตนำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งปรับปรุงวิธีการรับ
การส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องและรวดเร็วขึ้นด้วย

(6) ส่งเสริมการห้องเที่ยวของเมืองหลักต่างๆ โดยปรับปรุงบริการและ
สิ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะอาดดี ให้มีประสิทธิภาพสูง เน้นการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
ให้มากขึ้น รักษาคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของห้องถูมีในแต่ละ
เมืองหลักไว้เพื่อคงคุณค่าให้กับห้องเที่ยว

4.3 ค้านการพัฒนาบริการสังคม

(1) เร่งรับปรุงແลงເສື່ອນໂທຣມໂຄຍກາຮຍກະບັນມາຕຽບແລະຈັດສ້າງທີ່ອຸໍາວ່າຍ່າຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ມີຮາຍໃຕ້ນ້ອຍໃນເນື້ອງຫລັກ ໄກແກ່ ເນື້ອງສັງຂລາ ເນື້ອງໜຸ່ງໄວ້ ເນື້ອງນິກາສີມາ ແລະເນື້ອງເຊີ່ງໃໝ່

(2) ເນັ້ນວິກາຮີການຄ້ານອາຊີວິການແລະກາຮີການອກຮຽນໃຫ້ເພີ່ງພອແລະຕຽບກັບຄວາມຕ້ອງກາຮີການຂອງທລາກແຮງງານໃນແຄລະກູມົມົກາດ

4.4 ค้านการพัฒนาວິກາຮີການພື້ນຖານຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ເນື້ອງຫລັກ

(1) ປັບປຸງແລະຂໍຍາຍຮຽບຮັບຂນ່າງລັກທີ່ຈຳເປັນຂອງເນື້ອງ ໂດຍເພະກາຮີຈັດສ້າງທ່າເຮືອນໍາລຶກສັງຂລາ ປັບປຸງແລະຂໍຍາຍສຳນັກນິນໃນເນື້ອງເຊີ່ງໃໝ່ແລະຫາດໃຫຍ່ໃຫ້ເປັນສຳນັກນິນຮ່ວາງປະເທດ ພັ້ນສຳນັກນິນຂອນແກ່ນໃຫ້ຄົມາຕຽບແຮງງານຂຶ້ນ ສິກາຂາຄວາມເໝາະສົມໃນກາຮີການສ່າງສຳນັກນິນສົນຄ້າຊານເນື້ອງຫລັກໃນເຊີ່ງໃໝ່ ເນື້ອງຂອນແກ່ນ ແລະເນື້ອງຫາດໃຫຍ່ ພຣົມທັງວາງແຜນແນມທແລະຈັດຮຽບກາຮີການຈາກຮອງເນື້ອງຫລັກທີ່ຈຳເປັນ ຄື່ອ ເນື້ອງໜຸ່ງໄວ້ ເນື້ອງຫາດໃຫຍ່ ແລະເນື້ອງເຊີ່ງໃໝ່

(2) ປັບປຸງປຸງວິກາຮີການປະປາໃໝ່ປະລິຫຼິກພຍິ່ງຂຶ້ນ ແລະວາງແນກກາຮີພົມໃຫ້ເພີ່ງພອກັບຄວາມຕ້ອງກາຮີໃນເນື້ອງຫລັກໃນຮະຍະຍາວ ໂດຍກາຮີການທຳແຜນແນ່ມທສໍານັບກິຈກາຮີປະປາໃນເນື້ອງຫລັກທຸກເນື້ອງ ແລະປັບອັດຕາກໍານຳປະປາໃຫ້ເໝາະສົມເພື່ອໃຫ້ໜ່ວຍພົມພົມໄກ້ພອທີ່ຈະເລື່ອງຄຸນເວັງໃນອານາຄາດ

(3) ເຮັດວຽກສື່ສາຮໂທຣມນາຄາມ ໂດຍເພະບົກກາຮີໂທຣສັ່ພທ່າທີ່ຍັງຂາດແຄລນອູ້ມາກໃນທຸກເນື້ອງຫລັກ ໃຫ້ເພີ່ງພອກັບຄວາມຕ້ອງກາຮີແລະຄວາມເຈົ້າຍູ້ຂອງເນື້ອງຫລັກໃນອານາຄາດ ໂດຍອາຈເປີດໂອກາສໃຫ້ເອັກຊົນຮ່ວມລົງທຸນດ້ວຍ

(4) ພັ້ນຮຽບຮາຍນຳ ກາຮີປັບປຸງກັນນຳທຸວມ ແລະກາຮີສຸຂະກົມາລ ກາຮີຂໍຍາຍບົກກາຮີແລະປັບປຸງວິທີກາຮີເຄີມແລະກຳຈັດຍະນຸລພອຍໃນເນື້ອງຫລັກ ກາຮີປັບປຸງຂໍຍາຍຄົນສະພານ ສຳນັກໂຄຍສາຮແລະບົກກາຮີຕ່າງໆ ໃຫ້ປະລິຫຼິກພຍິ່ງຂຶ້ນດ້ວຍ

(5) ສັນນຸ່ມໃຫ້ເອັກຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນກາຮີລົງທຸນພັ້ນຮຽບຮົກກາຮີພື້ນຖານຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນຂອງເນື້ອງຫລັກ ເພື່ອຫ່ວຍງານຕ່າງໆ ທັງຂອງວັນ ວັນວິສາກົງແລະທອງດີ່ນ ຈະໄດ້ພອນຄລາຍກາຮີໃນກາຮີລົງທຸນໄປໄກມາງ

4.5 ค้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองหลัก

(1) เร่งให้มีการประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะของเมืองหลักทุกแห่ง เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองใหม่ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนเมือง ความเจริญทางเศรษฐกิจและโครงข่ายบริการพื้นฐานด้วย

(2) พิจารณาขยายเขตเทศบาลเมืองหลักที่ความเจริญของชุมชนได้ขยายตัวออกไปนอกเขตเทศบาลแล้วให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยยึดเขตความเจริญทางเศรษฐกิจซึ่งอาจครอบคลุมเขตสุขภิบาลที่ความเจริญของเมืองที่เนื่องไปถึงด้วย ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ เมืองนครราชสีมา เมืองชลบุรี และเมืองสงขลา

4.6 ค้านการคลังและการพัฒนาวิหารของเทศบาลเมืองหลัก

(1) ปรับปรุงระบบการเก็บภาษีโรงเรือน ที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ให้เป็นระบบภาษีทรัพย์สิน หรืออย่างน้อยปรับปรุงกฎหมายต่างๆ เพื่อลดข้อจำกัด และเพื่ออัตราภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนให้เหมาะสมสมกับสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน และให้เทศบาลมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีรูปพิเศษเพิ่มขึ้น

(2) จัดทำแผนที่และัญชีภาษีอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการตราชารหัศจรรย์สินที่เหมาะสม รวมทั้งเพิ่มลงโทษในการหลบเลี่ยงภาษีให้มากขึ้น

(3) รัฐจะให้ความสำคัญต่อโครงการพัฒนาขยายบริการขั้นพื้นฐานในเมืองหลักทั้ง 4 เมืองเป็นกรณีพิเศษ โดยจะจัดสรรงบเงินอุดหนุนพิเศษและเงินกู้ให้แก่เทศบาลเพื่อดำเนินการพัฒนาบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นเร่งด่วน

(4) เร่งปรับปรุงปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ทางเทคนิควิชาการและการวางแผนของเทศบาลและจัดตั้งหน่วยงานวางแผนของเมืองหลักขึ้น เพื่อให้สามารถรับผิดชอบวางแผนและดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ของเมืองหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพพอไป

4.7 ค้านการสร้างเอกลักษณ์ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจของประชาชนในเมืองหลัก

(1) ส่งเสริมการเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของเมืองหลัก

(2) ให้เมืองหลักเป็นศูนย์กลางบริหารราชการที่สำคัญของหน่วยราชการ

ต่างๆ แหล่งการ

(3) ส่งเสริมบทบาทขององค์กรห้องดินให้มีอิสระมากขึ้น และประสานการดำเนินงานขององค์กรห้องดินและหน่วยงานของรัฐให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน

(4) จัดให้มีการประชุมระดับชาติและนานาชาติในเมืองหลักใหม่มากขึ้น

4.8 แผนการสำคัญในการพัฒนาเมืองหลักมี 9 แผนไกด์

(1) แผนการส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโครงการขยายการให้สินเชื่อแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม โครงการจัดตั้งศูนย์กลางอุตสาหกรรมภาคในเมืองหลัก และโครงการศึกษาวิจัยด้านการตลาดของลินค้าอุตสาหกรรมขนาดย่อม และการรับซ่อมการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นต้น

(2) แผนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม คือ โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก

(3) แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะโครงการจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

(4) แผนพัฒนาการเกษตร คือ โครงการขยายลินเชื่อแก่เกษตรกร โครงการจัดตั้งคลังกล้าดกล้าดกล้างลินค้าเกษตร

(5) แผนการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและจัดทำที่อยู่อาศัยแก่ผู้มีรายได้น้อย

(6) แผนการจัดทำเพื่ออุปโภคบริโภค คือ โครงการขยายการประกอบปัจจัยทั้งในเมืองหลัก โครงการจัดทำน้ำประปาจากแหล่งน้ำใหม่ของเมืองคราราชสีมา เป็นต้น

(7) แผนพัฒนาการสื่อสาร โดยเฉพาะโครงการขยายโทรทัศน์ในเมืองหลัก

(8) แผนการพัฒนาการขนส่ง ที่สำคัญคือ โครงการท่าเรือน้ำลึกสงขลา

โครงการปรับปรุงท่าเรือ น้ำลึกส๊ตทีบ โครงการวางแผนแมบทและจัดระบบการจราจร

(9) แผนการพัฒนาบริการพื้นฐานเศรษฐกิจของเมือง คือ โครงการจัดระบบระบายน้ำหลัก ป้องกันน้ำท่วม และกำจัดน้ำเสีย โครงการกำจัดขยะมูลฝอย

5. การพัฒนาระบบ เมืองรองและชุมชนชนบท

หลังจากการพัฒนาใหม่เมืองหลักเกิดขึ้นแล้ว จะเป็นจะต้องพัฒนาระบบเมืองรอง และชุมชนชนบทให้สามารถกระจายการพัฒนาจากเมืองหลักไปสู่เมืองรองและชุมชนชนบท ให้

เชื่อมโยงไปสู่ประชาชนในชนบท แต่ปัจจุบันปรากฏว่าเมืองรองและชุมชนชนบทยังไม่สามารถมีบทบาทดังกล่าวได้ เนื่องจากข้อจำกัดดังต่อไปนี้

5.1 บทบาทของเมืองรองและชุมชนชนบทยังมีส่วนสนับสนุนการกระจายการพัฒนาไปสู่ชนบทอย่างมาก เมื่อว่าเมืองรองจะมีฐานกิจกรรมอยู่บ้าง โดยเฉพาะเป็นแหล่งสร้างงาน หรือแหล่งการผลิตหรือแปรรูปเบื้องตนในท้องถิ่น และเป็นศูนย์กลางการค้าในท้องถิ่นให้บริการที่จำเป็นต่างๆ แก่เกษตรกร โดยเฉพาะบริการด้านปัจจัยการผลิตและการตลาดอยู่ แต่ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของเอกชนและปราศจากการควบคุมของรัฐ ซึ่งทำให้เกษตรกรเสียเปลี่ยนและขาดอำนาจการตัดสินใจและไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านราคาเท่าที่ควร

5.2 ขาดแคลนบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมมีมาตรฐานต่ำ กล่าวคือเมืองรองยังขาดแคลนบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดระบบสาธารณูปโภค การบังคับน้ำท่วม กำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย การประปา โทรศัพท์ การจัดการจราจร ซึ่งจำเป็นต่อการแปรรูปและการผลิตในระดับเมืองรองอยู่มาก สำหรับชุมชนชนบทนั้นยังขาดบริการสังคมอยู่มาก ไม่ได้แก่ บริการการศึกษา สาธารณสุข และบริการพื้นฐานจำเป็นอื่นๆ ที่จะไปมีส่วนสนับสนุนการพัฒนา การเกษตรในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระบบบริการพื้นฐานของเมืองรองและชุมชนชนบทเท่าที่มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบันนี้ขาดความเชื่อมโยงกันอยู่มาก

ฉะนั้น การพัฒนาเมืองรองและชุมชนชนบทให้สามารถรับช่วงการกระจายความเจริญต่อจากเมืองหลัก ทั้งในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเบื้องตนในชนบทและการรองรับแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตร และทำหน้าที่เป็นศูนย์การเกษตรและบริการสังคมของท้องถิ่น จำเป็นจะต้องดำเนินการ ดังนี้

5.3 เป้าหมาย กำหนดเป้าหมายเมืองรอง โดยคำนึงถึงสภาวะของการตั้งถิ่นฐาน ขนาดประชากร มูลค่าการผลิตและรายได้ และความสัมพันธ์ของระบบชุมชนในภาคนี้กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับเมืองหลักและกับชุมชนชนบทล้อมรอบ ในช่วงแพนฯ 5 ดังนี้

5.3.1 ภาคเหนือ

- เมืองรองลำปางและเชียงราย พร้อมทั้งชุมชนชนบทในพื้นที่เฉพาะภาคเหนือตอนบน

5.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- เมืองรองอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ พร้อมทั้งชุมชนชนบทในพื้นที่เด่นทางบริเวณทุ่งกุลาธ้องไห้และอีสานตอนล่าง

5.3.3 ภาคตะวันออก

- เมืองรองระยอง และฉะเชิงเทรา พร้อมทั้งชุมชนชนบทในพื้นที่เด่นทางสามจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก

5.3.4 ภาคตะวันตก

- เมืองรองกาญจนบุรี และเพชรบุรี พร้อมทั้งชุมชนชนบทในพื้นที่เด่นทางบริเวณชายฝั่งทะเลและตอนกลางของภาคตะวันตก

5.3.5 ภาคใต้

- เมืองรองปัตตานี และชุมชนบทในพื้นที่เด่นทางจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4 แนวโน้มราย พัฒนาเมืองรองให้เป็นแหล่งจ้างงานเบื้องต้นในท้องถิ่นและให้ชุมชนชนบทล้อมรอบ เป็นศูนย์บริการสังคมและบริการทางการเกษตรแก่ประชาชัąนในชนบท เพื่อให้สามารถรับซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่อจากเมืองหลัก กระจายไปสู่ประชาชัំชนส่วนใหญ่ในภูมิภาคได้อย่างจริงจัง โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมเบื้องต้นในเมืองรองให้เป็นฐานเศรษฐกิจ แหล่งจ้างงานขั้นต้นแก่ประชาชัំชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรขั้นต้น อุตสาหกรรมในครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดย่อมอื่นๆ โดยพัฒนาบริการของรัฐและขยายบริการพื้นฐานที่จำเป็นในเมืองรองพร้อมกันไปด้วย และส่งเสริมชุมชนชนบทให้เป็นศูนย์บริการสังคมต่างๆ และการบริการทางการเกษตร ด้านการผลิต การตลาด การให้สินเชื่อ และพยายามควบคุมการเอกสารด้วยระบบของผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยรัฐจะห้องเข้าไปมีบทบาทด้านการจัดสรรงบประมาณและบริการด้านการผลิตและการตลาดให้มากขึ้น

5.5 มาตรการการพัฒนา

5.5.1 พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมในเมืองรอง เพื่อให้เป็นแหล่งรองรับแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตร โดยเฉพาะสิ่งสัมภาระจัดตั้งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรและวัตถุดิบในท้องถิ่น อุตสาหกรรมครัวเรือน ชีรรัฐจะห้องส่งเสริมด้านสินเชื่อ วิชาการ สิทธิประโยชน์ และพัฒนาแรงงานไว้สำหรับจัดสรรปัจจัยและบริการด้านการผลิตและการตลาดให้มากขึ้น